

Επίσημη Σαντερ
Παλαιά Βουλή

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

ΑΘΗΝΑ, 9 ΜΑΪΟΥ 1997

Σήμερα γιορτάζουμε στην Αθήνα την ημέρα της Ευρώπης, σε μια περίοδο, η οποία είναι καθοριστική για τη διαμόρφωση της αυριανής Ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

Τι έχουμε πετύχει μέχρι τώρα; Ποιοι είναι καρποί της προσπάθειας που άρχισε πριν σαράντα χρόνια; Θα απαριθμήσω μερικούς.

Η εμπέδωση της ειρήνης και της συνεργασίας στις σχέσεις κρατών που, στην πρόσφατη ιστορία συγκρούστηκαν σε δύο καταστροφικούς πολέμους.

Η εμπέδωση και η διεύρυνση της δημοκρατίας, αλλά και των ατομικών ελευθεριών ως θεμελιώδεις αξίες των πολιτικών συστημάτων όλων των χωρών, που μετείχαν σ' αυτό το πολιτικό εγχείρημα.

Η θεαματική οικονομική ανάπτυξη που συνέβαλε σε μια συνολική ευημερία και μια αντικειμενικά καλύτερη ποιότητα ζωής.

Η διαρκής προσπάθεια να επιτύχει στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη οικονομία η Ένωση μια όλο και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις πολιτικές της καθώς και να μεγιστοποιήσει τα ωφελήματα για όλους όσους δρουν στον πολιτικό και οικονομικό χώρο της.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση όπως ξεκίνησε λίγο μετά τη λήξη του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα εξελίχθηκε στο σημαντικότερο πολιτικό

εγχείρημα της μεταπολεμικής Ευρώπης. Μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την Ευρώπη που θα διαμορφωθεί στις αρχές του επόμενου αιώνα.

Η πορεία αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί. Έχει ακόμα σημαντικές ελλείψεις. Κινδυνεύει να τρωθεί από την αμφισβήτηση μιας μεγάλης μερίδας των λαών της Ευρώπης ως προς την ορθότητα των ιεραρχήσεων και των στόχων της. Η υπέρβαση του δημοκρατικού ελλείμματος στις κοινοτικές διαδικασίες και η διαμόρφωση ενός πειστικού κοινωνικού προσώπου της Ευρώπης αποτελούν δύο από τα σημαντικότερα ζητήματα που έρχονται και επανέρχονται στην ημερήσια διάταξη του πολιτικού προβληματισμού.

Συγχρόνως οι εξελίξεις αναδεικνύουν και νέες προκλήσεις. Είναι η ανάγκη της ολοκλήρωσης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), είναι η ανάγκη για την συγκρότηση της νέας θεσμικής αρχιτεκτονικής της Ένωσης και της διαμόρφωσης νέων πολιτικών. Ειδικότερα, μιας αποτελεσματικής κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), μιας αποτελεσματικής πολιτικής απασχόλησης. Είναι η προοπτική της διεύρυνσης της Ένωσης με νέα μέλη. Είναι η ανάγκη τέλος, της υιοθέτησης μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για τα Βαλκάνια, που θα τα αναδείξει σε χώρο σταθερότητας, ανάπτυξης και συνεργασίας.

Οι εξελίξεις δημιουργούν συχνά ερωτήματα, αμφιβολίες, ανασφάλεια σε πολλούς Ευρωπαίους πολίτες. Κάποιοι δεν μπορούν να δεχθούν ότι οι κοσμογονικές αλλαγές που συντελούνται επηρεάζουν τις συνθήκες ζωής τους. Κάποιοι θεωρούν ότι απειλούνται κερκτημένα ή

φοβούνται ότι δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στη νέα πραγματικότητα που διαγράφεται. Κάποιοι θεωρούν ότι μπορούν να εκμεταλλευθούν εθνικές ευαισθησίες ή κοινωνικά προβλήματα, να συσπειρώσουν κοινωνίες πάνω στο φόβο για το ξένο, το διαφορετικό.

Οφείλουμε να απαντήσουμε σ' όλους αυτούς με ενημέρωση, με διάλογο, αλλά και με συγκεκριμένες πολιτικές αποφάσεις. Πρέπει να αναστρέψουμε το κλίμα του σκεπτικισμού και της ανασφάλειας για το αύριο, που εμποδίζει να γίνουν τα μεγάλα βήματα τόλμης, που χρειάζεται η Ευρώπη.

Μέσα στην επόμενη διετία θα διεξαχθούν καθοριστικής σημασίας διαπραγματεύσεις, με στόχο την συνολική αναμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μετά το 2000. Πρόκειται για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη, σχετικά με την αναμόρφωση των συνθηκών της Ένωσης, για τις τελικές αποφάσεις σχετικά με την ΟΝΕ, για την επανεξέταση των δημοσιονομικών προοπτικών της Ένωσης, για τη Διεύρυνση, για την αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Τόσο σ' αυτές τις διαπραγματεύσεις, όσο και κατά τη χάραξη και εφαρμογή των πολιτικών, που θα ακολουθήσει η Ένωση στη συνέχεια, θα δοκιμασθούν και θα κριθούν δύο κύρια θεμελιώδη ζητήματα.

Πρώτο ζήτημα είναι η συνοχή της Ένωσης, η διασφάλιση της πολιτικής θέλησης όλων των κρατών μελών να προχωρήσουν μαζί. Πρέπει να διασφαλίσουμε διαδικασίες αποτροπής κεντρόφυγων δυνάμεων ή πολλαπλών ταχυτήτων, να διασφαλίσουμε μηχανισμούς που θα αναπτύσσουν δυναμικές ενσωμάτωσης και συσπείρωσης.

Δεύτερο ζήτημα είναι η αποδοχή της Ευρώπης που επιδιώκουμε από το σύνολο των λαών της Ευρώπης. Αυτός πρέπει να είναι στόχος μας και όχι η εξασφάλιση οριακών πλειοψηφιών για την ευρωπαϊκή πολιτική. Το στόχο αυτό πρέπει πρωταρχικά να τον διασφαλίσουμε με τις αποφάσεις μας που θα πρέπει να προσεγγίζουν όλα τα μεγάλα ζητήματα που αφορούν τους πολίτες.

Οι πολιτικές μας πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν κατά τρόπο ώστε να αγγίζουν τον πολίτη. Να δημιουργούν την πεποίθηση ότι αφορούν αυτόν και την κοινωνία στην οποία ζει και μοχθεί, ότι αφορούν την ποιότητα ζωής και το μέλλον της επόμενης γενιάς. Πρέπει γι' αυτό να επιδιώξουμε συγκεκριμένα και ορατά αποτελέσματα που θα πείθουν για την ορθότητα της συνολικής κατεύθυνσής μας και που θα ενισχύουν συγχρόνως την αξιοπιστία των προσπαθειών μας στο κοινωνικό και οικονομικό πεδίο. Οι πολίτες της Ευρώπης πρέπει να μπορούν να αντιληφθούν ότι η μεταλλαγή και η ενίσχυση των ευρωπαϊκών θεσμών δεν ανοίγει τις πύλες σε μια άνευ ορίων γραφειοκρατία, αλλά είναι απαραίτητο στοιχείο μιας γνήσιας ολοκλήρωσης. Οι Ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να αντιληφθούν ότι θέματα ζωτικού ενδιαφέροντος, όπως η πολιτική απασχόλησης ή η προστασία του περιβάλλοντος αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά από τα κράτη μέλη. Οι πολίτες πρέπει, τέλος, να είναι σε θέση να διαπιστώσουν ότι η Ένωση, ακόμα και σε τομείς, όπως η εξωτερική πολιτική, είναι πραγματικά έτοιμη να αναζητήσει κοινή στάση και να αναπτύξει κοινή δράση.

Βρισκόμαστε στην αρχή μιας μεταβατικής περιόδου που θα οδηγήσει στη νέα Ευρωπαϊκή Πραγματικότητα. Και η μετάβαση έχει αναμφισβήτητα τις δυσκολίες της και τα προβλήματά της.

Ένα πρόβλημα είναι με τι πόρους κοινοτικούς και εθνικούς θα επιδιώξουμε να στηρίξουμε την αναμορφωμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι επιλογές θα κάνουμε για τους ίδιους πόρους της Ένωσης, την αναδιάρθρωσή τους, την χρηματοδότηση των πολιτικών της. Πώς και ποιες πολιτικές θα ενισχύσουμε; Στο πλέγμα αυτό πρέπει ιδιαίτερα να συνεκτιμήσουμε εκείνες τις πολιτικές που αγγίζουν άμεσα τον πολίτη. Πολιτικές που μπορεί να μην μεταφράζονται άμεσα σε εισοδήματα αλλά που του ενισχύουν την ικανότητά του να δρα, να παίρνει αποφάσεις, να ζει σ' ένα καλύτερο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον. Οι αποφάσεις που θα πάρουμε για τον επόμενο Προϋπολογισμό της Ένωσης και ειδικότερα για τις οικονομικές προοπτικές, καθώς και για το χρηματοδοτικό πλαίσιο για μετά το 2000, πρέπει να πείθουν σ' αυτή την δύσκολη μεταβατική περίοδο ότι οι συνθήκες ζωής θα βελτιωθούν, ότι υπάρχει μια καλύτερη προοπτική, ότι η ανεργία και η κοινωνική περιθωριοποίηση δεν είναι σύμφυτα με την Ένωση φαινόμενα.

Ένα δεύτερο ζήτημα αυτής της περιόδου μετάβασης είναι με τι ρυθμούς θα προχωρούμε στην εμβάθυνση της Ένωσης, στην διεύρυνση, στην ενοποίηση. Τα διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης είναι ίσως ο κυριότερος λόγος που γεννά διαφορετικές απόψεις. Αλλά και επί μέρους ζητήματα ζωτικής σημασίας για κράτη-μέλη γεννούν διχογνωμίες, όπως θέματα ασφάλειας ή εξωτερικής πολιτικής. Καμιά χώρα δεν μπορεί από μόνη της να επιταχύνει τους ρυθμούς

μετάβασης στην νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα, αλλά και καμιά δεν μπορεί μόνη της να τους επιβραδύνει, πολύ περισσότερο να τους αποτρέψει. Γιατί και η ίδια η Ένωση είναι τμήμα ενός ευρύτερα διαπλεγμένου, οικονομικά και πολιτικά, συστήματος. Το σύστημα αυτό επιβάλλει έναν ελάχιστο ρυθμό προόδου σε όποιον θέλει να ακολουθεί τις εξελίξεις και να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στο παγκόσμιο χώρο.

Γι' αυτό και η εξέλιξη και ο βαθμιαίος μετασχηματισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μία νέα πραγματικότητα, αν δεν προχωρήσει με γοργούς ρυθμούς, θα απειλήσει συλλογικά αγαθά που αποκτήθηκαν με προσπάθειες δεκαετιών. Θα οδηγήσει σε επανεθνικοποιήσεις κοινοτικών πολιτικών με ανυπολόγιστες συνέπειες σε πλατειές κοινωνικές ομάδες. Θα θίξει συμφέροντα πολλών κοινωνιών, που ζουν και αναπτύσσονται χάρη στη διασύνδεσή τους με τρίτες χώρες.

Δεν μπορούμε να μείνουμε στο σημειωτόν, πρέπει να προχωρήσουμε προς το συμφέρον των πολιτών και των λαών της Ευρώπης.

Στην κρίσιμη αυτή μεταβατική περίοδο η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να υπερασπίσει ένα πυρήνα ζωτικών συμφερόντων των λαών της.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διασφαλίσει τον πρωταγωνιστικό της ρόλο στις διεθνείς εξελίξεις και ν' ανταποκρίνεται στις προκλήσεις που παρουσιάζονται στο διεθνές πολιτικό και οικονομικό σύστημα, σύμφωνα με τις πάγιες αξίες και αρχές, πάνω στις οποίες στηρίχθηκαν οι μέχρι σήμερα προσπάθειες.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει διαρκώς να επιβεβαιώνει το ρόλο της ως κύριου θεματοφύλακα της ειρήνης, της δημοκρατίας, της ελευθερίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων των πολιτών, ως κύριου εγγυητή της ατομικής και συλλογικής ανάπτυξης και ευημερίας.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει έμπρακτα και συγκεκριμένα να δείχνει ότι διέπεται από τις αρχές της αλληλεγγύης και της κοινωνικής δικαιοσύνης, πως είναι αποφασισμένη στην ανασφάλεια και την ανεργία να αντιτάξει θέσεις και επιλογές.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διαγράφει την προοπτική της βαθμιαίας προσέγγισης της Ένωσης σε μία δομή με ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη αξιοπιστία με το να απαντά σε επιτόπιες ευαισθησίες, να ανταποκρίνεται σε ιδιαιτερότητες, να λαμβάνει υπόψη της τις διαφοροποιήσεις που συναντάμε στην Ευρωπαϊκή μας Οικογένεια.

Αυτά είναι τα αιτήματα των λαών της Ευρώπης, σ' αυτά οφείλουν οι ηγεσίες ν' ανταποκριθούν.

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχει μία κοινωνική δυναμική. Προκύπτει από τα στρώματα εκείνα του πληθυσμού μας που πιστεύουν στην ικανότητα της ελληνικής οικονομίας να ανταγωνιστεί χωρίς προστατευτισμούς στο νέο διεθνές περιβάλλον, που πιστεύουν στην κοινωνία των πολιτών, σε μια ανοιχτή κοινωνία που ο καθένας μπορεί

να μεγιστοποιεί τις ικανότητές του, να προάγει τις πρωτοβουλίες, να υλοποιεί τη δημιουργικότητά του.

Είναι η ίδια δυναμική, που θέλει την Ελλάδα συμμετοχο στις διεθνείς εξελίξεις, με θέσεις και πρωτοβουλίες απέναντι στις προκλήσεις που διανοίγονται στο τέλος του αιώνα μας και με καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της νέας Ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

Είναι η αντίληψη που θεωρεί ότι, η διαφύλαξη των εθνικών συμφερόντων και η μεγιστοποίηση κάθε προοπτικής ανάπτυξης και προόδου διασφαλίζεται με αγώνες, διαπραγματεύσεις και επιδιώξεις μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τους άλλους διεθνείς οργανισμούς στην εμπροσθοφυλακή των διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων της χώρας μας πιστεύει στην ορθότητα της κατεύθυνσης αυτής. Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει μια ολοκληρωμένη άποψη για το ποια Ευρώπη θέλουμε.

Θεωρούμε ότι η ολοκλήρωση των εργασιών της Διακυβερνητικής Διάσκεψης θα πρέπει να καταλήξει σε ουσιαστικά αποτελέσματα σε ότι αφορά τις σχέσεις του πολίτη με την Ένωση, την εσωτερική ασφάλεια, το δημοκρατικό έλλειμμα. Θα πρέπει να διαγράψει καθαρά το κοινωνικό πρόσωπο της Ένωσης και ιδιαίτερα την πολιτική απασχόλησης. Θα πρέπει να υιοθετήσει μια αποτελεσματική κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, νέες πολιτικές, που φροντίζουν για την ποιότητα ζωής των πολιτών. Οι αναγκαίες

θεσμικές μεταρρυθμίσεις και ιδιαίτερα αυτές που αφορούν την ισορροπία μεταξύ των κρατών-μελών, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, την οργάνωση της Επιτροπής, την ενισχυμένη συνεργασία, θα πρέπει να αποφασισθούν κατά τρόπο που θα προκύπτει και πάλι ένα ισορροπημένο σύνολο ρυθμίσεων. Που θα διασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ένωση.

Θεωρούμε την ολοκλήρωση της ΟΝΕ επιτακτική αλλά και αυτονόητη την συμμετοχή και εκείνων των χωρών που δεν θα μετάσχουν στη πρώτη ομάδα υπό τους ίδιους όρους και κριτήρια που ήδη εφαρμόστηκαν.

Σε ότι αφορά τη διεύρυνση : η πεποίθησή μας είναι ότι δεν πρέπει να υπάρξουν διακριτικές μεταχειρίσεις υπέρ των βορείων κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Παρά τις όποιες χρονικές διαφοροποιήσεις η διαδικασία διεύρυνσης πρέπει να ξεκινήσει συγχρόνως με όλους και σε ορατό ορίζοντα να επιτύχει ισότιμη ενταξιακή κατάληξη για όλους το επιθυμούν.

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα συνεπιφέρει ένα πρόσθετο κόστος που θα συμπέσει με την έναρξη εφαρμογής της ολοκληρωμένης ΟΝΕ: Χρειάζεται μια σημαντική αύξηση των ιδίων πόρων της Ένωσης και διαμόρφωση του κοινοτικού δημοσιονομικού πλαισίου κατά τρόπο που δεν θα μετακυλίνουν οι συνέπειες της διεύρυνσης στις λεγόμενες χώρες της Συνοχής.

Η ενταξιακή πορεία της Κύπρου πρέπει να προχωρήσει όπως έχει προδιαγραφεί, χωρίς να εμπλέκονται στις διαπραγματεύσεις, άλλα

πολιτικά ζητήματα όπως π.χ. η προηγούμενη επίλυση του Κυπριακού.

Σε ότι αφορά τις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Τουρκία, πιστεύουμε στην ανάγκη του Ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Τουρκίας και είμαστε υπέρ της αναβάθμισης των σχέσεων της Ένωσης με αυτήν. Βασική προϋπόθεση : Ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου και των αρχών επί των οποίων στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα εάν η Τουρκία αποδείξει εμπράκτως ότι σέβεται το διεθνές δίκαιο, εάν εμπράκτως αποσύρει την επεκτατική της επιβουλή κατά των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων, τότε θα βρει την Ελλάδα αρωγό στην ευρωπαϊκή της πορεία.

Θεωρούμε αναγκαία την ενίσχυση και την προσέγγιση της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θεωρούμε αναγκαία την ενίσχυση της Μεσογειακής Πολιτικής της Ένωσης.

Θεωρούμε επιβεβλημένη την υιοθέτηση μιας συνολικής πολιτικής της Ένωσης για τα Βαλκάνια που θα επιδιώκει το ξεπέρασμα της σημερινής έκτακτης κατάστασης και οικονομικής κρίσης, τη μακροοικονομική σταθεροποίηση των χωρών αυτών, την επιτάχυνση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων για την προσαρμογή στην οικονομία της αγοράς, την εμπέδωση θεσμών απαραίτητων για τη λειτουργία της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, αλλά και θεσμών κοινωνικής αλληλεγγύης. Τέλος, την ισότιμη μεταχείριση

όλων των Βαλκανικών χωρών, που επιθυμούν να προσεγγίσουν ή να ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι πεποίθησή μου, ότι μπορούμε να δουλέψουμε όλοι μαζί επικοινωνητικά και με αισιοδοξία στο δρόμο αυτό.